

Maaseudun aikakauslehti

Farmi

Nro 2/2020

www.countrymedia.fi • Hinta 6.80 €

**KAUSITYÖVOIMAN
PUUTE AIHEUTTAA
EPÄVARMUUTTA**

**Suomalaisella
maidontuotannolla
mahdollisuus
huipputuloksiin**

**Opiskelijat
maatila-
yrittäjien
avuksi**

**Reseptit
arkeen &
pääsiäiseen**

Tarkekana tiloilla

Biocheck-pilottikäynneillä kartoitetaan tilojen ulkoisia ja sisäisiä tartuntatautiriskejä.

MAATALOUS

METSÄ

KOTI

ENERGIA

ELÄIMET

APUNA BIOCHECK- ANALYYSI

Terve karja kannattaa -hankkeen asiantuntija Krista Ketonen ja Eläinten terveys ETT:n eläinlääkäri Herta Pirkkalainen tekivät Biocheck-käyntejä Pohjois-Pohjanmaan pilottitiloille. Mukana pienryhmätoiminnassa ovat muun muassa MaitoLändian Anniina Jussinniemi ja Erkki Hietaharju.

Tiloille tehtävissä Biocheck-tautisuoja-analyyseissa kartoitetaan tilan ulkoisia- ja sisäisiä tartuntatautiriskejä. Biocheck-pilottikäyntien yhtenä tavoitteena on saada sovellettua kysely sopivaksi Suomen oloihin ja nautatilojen hyödynnettäväksi.

Pienryhmätilakäynneillä kartoitetaan jokaisen tilan yksilöllinen tautisuojaustilanne sekä mietitään kehityskohteisiin mahdollisia ratkaisuja. Myöhemmin tehdään uusi käynti, jolloin katsotaan, onko tilanne parantunut.

Riskien vähentämiseksi ei välttämättä aina tarvita isoja investointeja, vaan kiinnittämällä huomiota arkisiin asioihin pystytään ehkäisemään tautien leviämistä. Hyvinvoiva ja terve karja myös tuottaa paremmin.

Belgiassa suunniteltu kysely on alun perin tehty sikatiloille ja Suomessa sitä käytetään Sikava-järjestelmän yhteydessä. Lypsykarjan strateginen terveydenhuolto – karjan terveys talouden kilpailutekijänä eli Terve karja kannattaa -hankkeen maitotiloille tekemien Biocheck-pilottikäyntien yhtenä tavoitteena on saada sovellettua kysely sopivaksi Suomen oloihin ja nautatilojen hyödynnettäväksi.

– Suomen maitotiloilla monet asiat ovat muuta Eurooppaa paremmalla tasolla ja esimerkiksi säännöllisille sorkkakylyville meillä harvoin on tarvetta. Korkea tautisuojaustaso ja hyvinvointi voivat joskus olla ristiriidassa keskenään, mutta Suomessa tähän on löydetty hyviä kompromisseja. Ei esimerkiksi ole katastrofi, jos vasikka viettää ensimmäiset hetket emon kanssa, koska nopeasti ja helposti leviäviä vakavampia tauteja ei ole Suomessa juurikaan ollut, Eläinten terveys ETT:n eläinlääkäri Hertta Pirkkalainen kehui.

Oulaisissa sijaitseva MaitoLandia Oy on yksi yhdeksästä Terve karja kannattaa -hankkeen toiminnassa mukana olevasta pilottitilasta. Anniina Jussinniemi sekä Erkki ja Heikki Hietaharju ovat pyörittäneet tilaa 10 vuotta, mutta Jussinniemellä on kokemusta lypsykarjan pidosta jo pidemmältä ajalta. Oman väen lisäksi tilalla työskentelee ainoastaan lomittajia, joka on tautisuojauksen näkökulmasta hyvä asia.

Biocheck-käynnit pilottitiloilla aloitettiin kiertämällä muun muassa pihapiirin rehu- ja kuivikevarastot. MaitoLandian valkuaistiviste säilytetään ulkona siilossa. Viljasiilot ovat rakennuksessa säältä suojassa, mutta siilot eivät ole katettuja. Kuivikkei-

Noudatathan näitä ohjeita!

Riisu ulkovaatteet

Vaihda kengät

Desinfioi kädet

Pue työvaatteet

Kiinnitä Tautisuojaohjeistus näkyväälle paikalle navetan seinään. Ohjeistus on kaikkien tulostettavissa tervekarja.fi -nettisivuilta. Siitä on saatavilla myös eri kieliversiot.

ta säilytetään myös samassa tilassa ja tilan siisteydestä huolehditaan.

– Linnut ja jyräjät voivat olla tautisuojaajatekijä ja salmonellan levittäjä. Rehut olisi hyvä suojata tiloissa, jonne linnut pääsevät, Pirkkalainen opasti.

Navettaan mentäessä tilan väelle on suunnitteilla oma ovi. Tautisulussa likaisen- ja puhtaan tilan voi erotella pienessä tilassa esimerkiksi helposti vaihdettavilla sanomalehdillä tai tyhjillä rehusäkeillä, kuten MaitoLandiassa. Tilan voi erotella myös

tautisulkupenkillä tai kynnyksellä.

– Ihmiset ovat onneksi ymmärtäneet, että navettaan ei niin vain tulla sisälle. Meillä on omat vaatteet ja saappaat vieraita varten. Eläinlääkäreitä varten tilalla on omat kertakäyttökäsineet ja muita vastaavia tarvikkeita, Jussinniemi kertoi.

MaitoLandiassa oli Biocheck-tilakäynnin aikana noin 65 lypsylehmiä, 25 hiehoa, alle 25 nuorkarjan yksilöä ja pieniä vasikoita noin kymmenkunta. Tilalla ei ole ostoeleimiä, vaan kaikki

Pysäytä vieraiden tuomat taudit tautisulkuun. MaitoLandiassa on eri saappaat ja vaatteet vierailijoiden varalta. Tilan emäntä Anniina Jussinniemi jakoi Satafood Kehittämisyhdistyksen asiantuntija Krista Ketoselle ja ETT:n eläinlääkäri Hertta Pirkkalalle haalarit tilakäynnille.

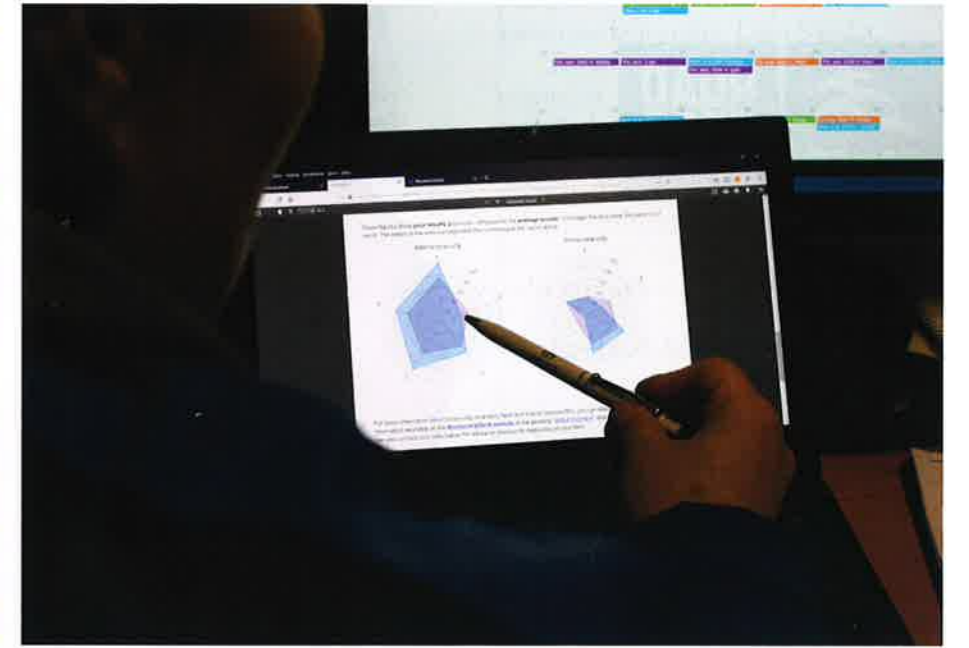
Pese ja desinfioi kädet huolellisesti aina navettaan mentäessä ja poistuttaessa. Hertta Pirkkalainen kehottaa tarkastamaan myös juomaveden laadun esimerkiksi vuosittain.

Lypsyrobotti pesee itse itsensä aina ennen ja jälkeen nännikumit tulee vaihtaa säännöllisesti.

lypsyn. Robotti vaatii ajoittain myös huoltoja ja

Biocheck-kyselyssä on reilu 100 kysymystä liittyen tilan tautisuojaukseen. Lopuksi hämähäkkikuvio kertoo tilan pistetilanteen verraten muihin tiloihin, joissa kysely on tehty. Kyselyn tekee aina koulutettu neuvoja tai eläinlääkäri.

eläimet ovat syntyneet tilalla. Jussinniemi myös siementää lehmät itse. Nämä asiat lisäävät tautiturvaa huomattavasti.

Vasikoilla on omat karsinat ja eläimet on jaoteltu ikäryhmittäin. Työvälineet, kuten kolat ovat jokaiselle ryhmälle omat – lypsäville, umppareille ja vasikoille. Myös rehu- ja lantakoneet ovat erikseen, eikä MaitoLandiassa edes apevaunulla mennä ruokintapöydälle.

– Aiemmin tilalla ollut lypsyasema vei ison tilan navetasta. Siirryttäessä lypsyrobotiin eläimille saatiin enemmän tilaa. Robotti huolletaan noin neljä kertaa vuodessa ja nännikumit vaihdetaan kolmen viikon välein, Anniina Jussinniemi kertoo.

Tilalla on olemassa terveydenhuoltosuunnitelma, jota hyödynnetään ja navetan puhtaudesta ollaan tarkkoja. Navetassa on muun muassa sadetin. Se on ollut myös lehmien suuressa suosiossa kesähelteellä. Kerran vuodessa navetan seinät pestään painepesurilla.

MaitoLandia sai erittäin hyvät pisteet Biocheck-analysissä muun muassa vasikka- ja lypsypuolelta sekä ulkoisesta tautisuojauksesta. Biocheckin tuloksia verrataan muihin Euroopassa tehtyihin analyysiin. Pirkkalainen kehuu myös tilan navetan järjestelyitä, sillä vanhat navetat ovat usein haastavia. MaitoLandian navetassa on muun muassa mietitty ja korjattu ilmanvaihtojärjestelmiä sekä tehty parsipedit. 🐄

Terve karja kannattaa

Pääsy kielletty ilman lupaa!

Ota yhteyttä ennen kuin astut sisään, kiitos.

4 VINKKIÄ SISÄISEN SUOJAUKSEN PARANTAMISEKSI

Eläinlääkäri Hertta Pirkkalaisen neljä vinkkiä sisäisen tautisuojauksen parantamiseksi:

1. VASIKOILLE yksilökarsinoinhin omat numeroidut sangot.

2. VASIKOILLE hyvälaatuista ternimaitoa, niin paljon kuin juo. Kuuden tunnin aikana sitä olisi hyvä juottaa enemmänkin.

3. VASIKOIDEN siirryttyä ryhmäkarsinasta pois se tulisi pestä hyvin ja antaa kuivua ennen uutta vasikkaryhmää. Tarvittaessa karsina voidaan myös desinfoida. Mitä enemmän eri ikäisiä eläimiä on samoissa tiloissa, niin sen helpommin taudit lähtevät tarttumaan.

4. ERILLINEN sairaskarsina ongelman mukaan epämääräisille oireille ja tarttuville taudille. Poikimis- ja sairaskarsinat erikseen.

Terve karja kannattaa

Taloudelliset riskit, muuttunut toimintaympäristö ja eläinterveyden tulosvaikutukset aiheuttavat tiloille haasteita.

KASVANUT ELÄINMÄÄRÄ ja tilakoko muuttavat monia asioita maatalan johtamisessa. Eläinterveydestä huolehtiminen on yksi tärkeimpiä, sillä terveyden ylläpidon hyöty jää usein piiloon, mutta kustannukset näkyvät.

Eriyisesti eläinostoissa tulisi varmistaa, ettei tilalle hankittu eläin levitä mitään tautia. Taudit voivat levitä herkästi myös esimerkiksi ihmisten, vaatteiden, työvälineiden, jyräjoiden ja lintujen välityksellä.

Lypsykarjan strateginen terveydenhuolto – karjan terveys talouden kilpailutekijänä, tutummin Terve karja kannattaa -hanke pyrkii parantamaan maitotilojen taloudellista tulosta kohottamalla ennaltaehkäisevän terveydenhuollon osaksi maitotilojen toimintaa. Tavoitteena on muun muassa saada käyttöön mahdollisimman yksiselitteiset tautisuojaus- ja bioturvaohjeet tilan sisäiseen ja ulkoiseen tautisuojaukseen. Esimerkiksi

MaitoLandia Oy sai erittäin hyvät pisteet Biocheck-analysissä muun muassa vasikka- ja lypsypuolelta, koska eläimet on jaoteltu ikäryhmittäin.

karjasuojan oveen tarkoitettu kyltti sekä tautisuojaohjeistus ovat jo nyt kaikkien hyödynnettävissä Terve karja kannattaa -nettisivuilla.

Pohjois-Pohjanmaalla toteutettavan hankkeen toteuttamiseen osallistuvat Satafood Kehittämisyhdistys ry, Osk Faba, Eläinten terveys ETT ry, Emovet Oy sekä alueen maitotilayrittäjät.

4 VINKKIÄ ULKOISEN SUOJAUKSEN PARANTAMISEKSI

Eläinlääkäri Hertta Pirkkalaisen neljä vinkkiä ulkoisen tautisuojauksen parantamiseksi:

1. REHUHYGIENIA ja haittaeläinten torjunta – huolehdi, että linnut ja jyräjät eivät pääse ulostamaan esimerkiksi ruokintapöydälle tai silloon ja sitä kautta levittämään tauteja.

2. MIETI, mistä teuras- ja välityseläimet lähtevät. Erillinen tila lastausta varten olisi hyvä olla.

3. RAATOJEN säilytys olisi hyvä toteuttaa helposti putsattavalla kiinteällä laattalla, josta raatoauto saisi haettua eläimen ajamatta pihaan. Myös raadon hyvä suojaaminen villieläimiltä esimerkiksi kuvulla olisi suotavaa.

4. HYVIN suunniteltu tautisulku. Selkeät merkinnät mistä mennään sisään, mihin omat tavarat jätetään ja missä vaihdetaan tilan vaatteet.